

Invasiv gruppe A streptokokk (iGAS) sykdom – informasjon til nærkontakter

Nærkontakter er vanligvis personer i samme husstand som den syke, eller andre med tilsvarende tett kontakt de siste 7 dagene før personen ble syk (for eksempel nære familiemedlemmer, barn i samme barnehagegruppe, nære venner, kjæreste, beboere på sykehjem).

I sjeldne tilfeller kan nærkontakter til personer med invasiv gruppe A streptokokk (iGAS) sykdom bli alvorlig syke med den samme bakterien. Selv om risikoen er liten, er det viktig å være oppmerksom på symptomer på sykdommen, og oppsøke lege raskt hvis de utvikler disse symptomene.

Gruppe A streptokokk (GAS)

Gruppe A streptokokk (GAS), også kjent som *Streptococcus pyogenes*, er en bakterie som vanligvis finnes i svelget og på huden. Man kan være bærer av bakterien uten å ha symptomer eller sykdom. Bakterien smitter vanligvis via luftveiene gjennom dråper (ved hoste, nysing, kyssing) eller ved direkte kontakt med åpne, infiserte sår i hud. Personer med symptomer på GAS-infeksjon er mer smittsomme enn de som bare er bærere av bakterien uten å ha symptomer.

Sykdom forårsaket av GAS

De fleste GAS-infeksjoner er relativt milde som halsbetennelser, skarlagensfeber, brennkopper eller ørebetennelser.

I sjeldne tilfeller kan GAS-bakteriene føre til alvorlig sykdom. Livstruende GAS-sykdom oppstår når bakterier kommer inn i deler av kroppen hvor disse bakteriene vanligvis ikke finnes, som i blod, muskler, bein, ledd, hjernehinne og indre organer. Disse infeksjonene kalles invasiv gruppe A streptokokk (iGAS) sykdom og inkluderer blant annet blodforgiftning, hjernehinnebetennelse og barsel-feber. To andre sjeldne, men alvorlige former er nekrotiserende fasciitt og streptokokk toksisk sjokk syndrom (STSS). Nekrotiserende fasciitt ødelegger muskler, fett og hudvev. STSS fører til raskt blodtrykksfall, septisk sjokk og flerorgansvikt (f.eks nyre, lever og lunge).

Det er høyere risiko for å utvikle iGAS hos personer over 75 år, barn under 1 år og gravide (sent i svangerskapet og ved fødsel). Kroniske sykdommer som kreft, nedsatt immunforsvar, diabetes, hjertesykdom eller samtidig infeksjon med vannkopper og influensa kan også gi økt risiko.

Risiko for GAS-infeksjoner for nærkontakter

De fleste som er i nær kontakt med en person med iGAS-sykdom blir ikke syke. De som blir syke får oftest mild infeksjon som sår hals, hudinfeksjon eller feber. Nærkontakter som får symptomer på mild GAS-infeksjon de kommende 30 dagene, bør kontakte lege for å undersøke om de trenger antibiotika.

I veldig sjeldne tilfeller kan nærkontakter utvikle alvorlig GAS-infeksjon. Nærkontakter bør være årvåkne for følgende tidlige tegn de kommende 30 dagene:

- høy feber og frysninger
- alvorlig hodepine
- sterke muskelsmerter og lokalisert muskelømheter
- økende smerte, hevelse og rødhet rundt et sår
- uforklarlig diare eller oppkast
- lysskyhet og nakkestivhet

Sykdommen kan forverre seg svært raskt. Det er derfor viktig å være oppmerksom på disse tidlige tegnene.

Hvis du føler deg veldig sliten og slapp, eller har flere av symptomene over, er det kjempeviktig at du kontakter lege raskt og forteller at du har vært i kontakt med en som nylig har hatt iGAS-infeksjon. Tidlig behandling kan være livreddende.

Forebyggende tiltak mot smitte

Generelle hygieneråd som hyppig håndvask med såpe og vann og gode hostevaner i form av å unngå å hoste direkte på andre er viktig for å unngå smitte. Videre er det viktig å dekke til åpne, infiserte sår. Unngå å dele flasker og glass samt kluter og håndklær. God generell rengjøring av felles ting og overflater i hjemmet, samt av sengeklær, håndklær og kluter minsker risikoen for smitte.

Les mer om sykdommen i Smittevernveilederen:

[Streptokokk gruppe A-infeksjon - FHI](#)